



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis  
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus  
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,  
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

**Raemond, Florimond de**

**Coloniae Agrippinae, 1655**

caput septimum. Edvardus Seimerus Protector à Dudlaeo circumventus  
supplicio afficitur: Eduardus Rexè vita decedit, condito testamento, quo  
Ioanna Regina declaratur: cui ex hoc fastigio dejectae, ...

**urn:nbn:de:hbz:466:1-10880**

Hos quum frigidiuscule quam ceteros in traducendis ad errores alii, agere animadvertisset regni Protector, omnibus, etiam qui per aetatem minus erant idonei, vxoris ducendae imposuit necessitatem. In his fuerunt Episcopus Eboracensis, Cestriensis, Monae insulae, & Sodorensis Idem sequuti sunt Ecclesiarum Decani, & Canonici non pauci. Alii quidam Episcopi masculae sese huic impietati opponentes, ut Vintoniensis, & Guthbertus Duvelmensis de gradu dejecti, & in custodias dati sunt. Quos sequuti sunt postea Londinensis, Cicerstrensis, & Vigorniensis Episcopi, Deo illorum ignaviam praecedentem puniente. Res tamen vel sic erat miseratione digna, videre magnos illos viros Episcopatus suis dejectos, & cathedras illorum haereticos occupantes. Qua de re Ronfardus in hunc modum, Reginam Matrem alloquens, conqueritur:

*Vah quam saepe bilis mihi fervet cruda, videnti  
Mangones, mimos, balatrones, arto carentes  
Et virtute omni, sacris è censibus udum  
Ventre m'implere mero assiduo: Et meliore palato  
Dignis deliciis! Tantos tu cernis abusus.  
O Deus, & meritos disperdere fulmine cessas?*

Meo iudicio, non quidem prorsus toto caelo errant, qui haereseos ortum & progressum Ecclesiarum hominum ignorantiae imputandum censent: qui dum, veterino quodam detenti, non nisi ventris curam gerunt, circumventi sunt ab illis, qui vividiore quodam ingenio, & maiora sapere volente instructi, in Religionis negotio tantas turbas movendo, ad respondendum sibi imparatos aggressi. Ad quam rem haud ineptè accommodari potest illud Stoici cujusdam Philosophema, tum defecisse Progeniem bonorum, quum Doctorum orta est familia; propterea quod virtus sua natura simplex & omnibus exposita, mutata sit in spinosam quandam & subtilem scientiam, in qua didicerunt mortales magis disputare, quam ad primitivae fidei praescriptum vitam instituire. Veruntamen non soli ignorantiae tantum nefas est attribuendum quantum in Anglia est commissum. In Anglia enim omnia erant plena hominum doctorum & vigilantium: Rex ad extirpandum monstrum illud, quod omnia vastabat, omnem operam interponebat: Academiae erant bene constitutae: Cardinalis Polus vivebat: Morus Cancellarius diligenter pro Religione excubabat: Episcopi quorum haecenus

mentionem feci, omnis doctrina laude excellentior, quae quidem causa dicemus? Culpam etiam tribuenda est cujusdam mollietati animorum, cedentium libidinosi Principis voluntati, primo deinde & Protectoris Zuingliani tyrannidi. Sed verbo absolvamus, iustissime puniit eos Deus pariter, ob causas sibi non ignotas etiam nos lateant.

EDVARDVS SEIMERVS PROTECTOR, a Dudlao circumventus, supplicio afficitur. Eduardus Rex è vita decedit, condito testamento, quo Ioanna Regina declaratur: cui ex hoc fastigio dejectae, Maria succedit.

## CAPUT SEPTIMUM.

## ARGUMENTUM.

- I. Eduardus Seimerus prorex Thomam fratrem, seminarum ambitione impulsus, supplicio affici curat.
- II. Dudleus Comes Varvicensis Catholicis contra proregem suam rem agens, conjungit, sed post eius obitum ipsos deserit. Mirabiles & absurdissima temporum illorum haereses.
- III. Eduardus Seimerus prorex, Dudlao accusante, ad supplicium raptus.
- IV. Mors Regis Eduardi, & testamentum.
- V. Ioanna filia Ducis Suffolciae, regina proclamatur.
- VI. Ex altera parte Maria Catharina filia reginae legitur, & Londinensem urbem ingreditur.

**E**cce ad quem gradum perducta sit haeresis, Edoardo rerum potiente! Vide nunc etiam quo evaserint coaetanea eorum, qui Regno Anglico primum, deinde sibi ipsis ruinam attulerunt! Polypus piscis, qui hamum non fugit, sed quatit, propriis dentibus carnem suam absamit, & brachia rodit. Hunc imitati ii, de quibus loquimur, Angliae proceres, qui mortis aeternae hamum deglutarant nec tam facile, ac polypus, ab eo sese expedire poterant, quum caetera omnia sibi subiecissent, nec haberent quod amplius morderent, converso in seipsos furore, ceperunt inter se bello committi. Vidi-



Vidimus hactenus partem Tragediarum, Catholicorum expensis exhibitarum: videamus nunc quoque, quomodo mutatis personis suas hæretici egerint. Horret animus, tantum cædium describere: attamen inchoata semel Anglicani Schismatis historia, sanguine imbuendus fuit calamus, innoxius ad describendum crudelitates istas extremas, & pœne fidem omnem excedentes, nisi Anglicano stylo descriptæ exstarent. Et leviora quidem leviter duntaxat perstringam, nec quidquam dicam nisi quod ad rem facit. Erat Edoardo Seimero Somersetensi Duci, & Regis Protectori, germanus frater Thomas Seimerus, mari & Classi regię præfectus. Is Catharinam Parram Henrici Regis ultimam uxorem, post Henrici mortem duxerat. Hæc Catharina, quæ se meminisset primam fuisse in tota Anglia, indignata est dignitatem suam minui, præcedendi honore in Protectoris uxorem translato. Ex adverso Protectoris uxor, mariti locum tenere, nec ulli volebat concedere. Hæc contentio non quievit in feminis, verum & ad viros transiit, qui una cum uxoribus etiam earum passionibus domum duxerant. *Ambitio enim, quæ, eorum quæ sunt à tergo negligens, tantum ea quæ à fronte sunt spectat,* inter hosce fratres, velut furore percitos, indignissimas prodiciones Deo ulciscente excitavit Protector, licet Regem regeret, tamen ab uxore sua ita regebatur, ejusque libidini obsecundabat, ut fratrem suum è medio tollendum una cum eo statueret. Partes illas hinc inde pro virili animabat Comes Varvicensis, sperans utroque Seimero everso se posse eminere. Edoardus Seimerus, ut vindictam aliquo colore tegeter, decrevit perduellionis crimen fratri intentare. Itaque Hugonem Latimerum Ministrum Anglicanum subornavit, qui Thomam Seimerum pro concione traduceret, accusaretque, ut qui in Majestatem Regiam nescio quid molitus esset. Quo factò, Protector simulans se causam Regis agere, revera autem vindictam suam sub prætextu fidelitatis persequens, conceptam animo prodicionem exsequitur, ac Thomam fratrem supplicio affici jubet. Fuit hoc an. 1549. 30. Martii Dû hæ turbæ moventur, Catholici arma pro fide sumunt, Cornubienses primum ac Devonienfes: & paulò post alii in Norfolkienfis, Suffolienfis, Eboracensis & Somersetana provinciis: quibus in locis plebs adversus magnates, bonorum suorum injustos possessores insurgens in ipsorum domos & palatia impetum fecit, & obvia diripuit.

II. Et hactenus quidem Protectori satis ad votum res successerant. Sed ut mutabiles sunt res humanæ, nec usquam stabilis felicitas, facile eversa est ejus magnitudo. Nam quum Galli, tumultibus hisce ad suum commodum utentes, circa Bononiense oppidum, quod adhuc Angli tenebant, eos vicerent: Varvicensis Comes, Protectoris inimicus, perfidiæ eum accusat. Edoardus unâ cum Rege ad arcem Vindeforiam præsidii causa confugit. Sed quum videret, se ab omnibus destitui, & illos etiam, quorum ipse promotor fuerat, pedem retroferre, se dedit, & deposita Protectoris dignitate, traditus est in custodiam per Joannem Dudlæum Varvicensem Comitem XV. Octob. M.D.XLIX. ex qua post quatuor menses eductus fuit. Hic Dudlæus, ut viros principes in suas partes contra Protectorem protraheret, spem fecit Catholicis quibusdam in auctoritate constitutis, si fidelem ei operam in deturbando Seimero navarent se curaturum, ut fidei Catholicæ splendor in integrum restitueretur. Sed consequutus quod volebat, fidem datam postea fefellit. Interea hæresis, quotidie nova parientem monstra, non Catholicorum modo, sed ipsorum quoque hæreticorum, arma impugnabant quippe Zvinglianam novi suppullulantes errores infestabant. Inter ceteras sectas, Ariana cœpit vires resumere, Georgio quodam Paresio eam tuente: quem Zvingliani contra suum dogma, quo alias asserere solent, non esse cujusquam conscientię vim adhibendam publice combusserunt. Valentinianæ etiam hæreseos novus frutex exstitit in Cantiana provincia: quædam Lutherana muliere, Joanna Buchera, negante, Christum ex Maria virgine carnem sumpsisse, quem dicebat per illam non nisi velut per canalem transisse. Hæc combusta est Londini, quarto Idus Maias. His dissensionibus, aliisque inter hæreticos oborientibus, circa conjugia presbyterorum, quorum etiam liberi tandem habiti sunt legitimi, excitati Catholici, animos sumpserunt, & Zvinglianis disputationes de fide palam cœperunt deferre. In primis Richardus Smithæus, vir doctissimus & Theologiæ Doctor, qui in Oxoniensi Academia cathedram tenuerat illum Pseudo Martyrem Petrum, de quo sæpe alias dictum est, jam ibidem prælegentem, qui maxima florebat per omnem Angliam doctrinæ opinione, provocavit. Martyr viribus diffusus, noluit cum eo in arenam descendere. Postea quum disputationis moderato-



rem commodum, hoc est, Zvinglianum postulasset, nactusque esset Richardum Coxum, hominem Zvinglianæ factionis, qui postea factus est Eliensis Episcopus: disputatum est de Eucharistia per triiduum continuum. Sed quum videret Coxus, ex parte Martyris non bene rem succedere, disputationem abruptit, præterdicens, se à Rege revocari. Nimirum hæretici non nisi in fuga victoriam collocant, nec fuga quidquam est illis in malitia sua inhonorificentius: quam deinde palliant coloribus quibusdam, quamvis nihilo, quam res ipsa est, honestioribus. Nunquam defuerunt hominibus malæ fidei prætextus. Jam passim disputabatur in Anglia. Fecnamus Westmonasterii Abbas, Hoperum Superintendentem Glocestrensem hæreticum, adversarium habebat. Henricus Joliffas Catholicus cum Harlæo Episcopo Herefordensi commisit erat. Contra hos & Petri Martyris quendam libellum, quo is Eucharistiam impugnaverat, Vintoniensis Episcopus in carcere librum composuit: & ejusdem argumenti alterum Langaldus contra Ridleum emisit. Nec deerant illis temporibus eximii quidam concionatores, inter quos Crispinus, Normannus & Henricus Cotlus erant formidabiles. Supererant etiam non pauci Episcopi Episcopatus suis ob Catholicæ Religionis defensionem dejecti Edmundus Londinensis, Cardinerus Vintoniensis, Guthbertus Tonstallus, Dunelmensis, Nicolaus Hethus Vigorniensis. Multi quoque ex Catholicis Lovanii exulabant, apud Antonium Bonvisum Lucensem. Alii Romæ, inter quos fuit Reginaldus Polus Cardinalis, qui Paulo III. mortuo Pontifex renunciatus fuisset, nisi sacrum Cardinalium Collegium censuisset, fore, ut ad illam dignitatem evectus, non posset ipse patriæ suæ salutem ore ac manibus procurare. Electus est ergo Joannes Maria Cardinalis Montanus, & Julius Tertius appellatus, anno M.D.XLIX. Præter Polum exulabant Romæ Thomas Goldwellus Allaphensis Episcopus, Mauritius Clenocus Bangorensis, & Patelus Vigorniensis, digni viri sub quorum præsidio Anglia, colligeretur uti sub gallinæ alis; sed fuit illud seculum vehementer infelix. Vix angulus erat in orbe terrarum, in quo non monstrum aliquod infernale existeret. Tholosæ (quæ Galliæ est Universitas) exstitit, qui Joannis Baptistæ habere se spiritum jactaret; alter Lutetiæ, qui Sancti Petri Genio se foveri affirmaret; tertius Basileæ, qui se Mosis Angelum possidere contenderet. Lutheri coquus cutinæ fumo ebrius Justum se Jo-

nam prædicabat. Pataviæ Rodolphus Moshan Lutheranismi & Papatus mediatorem se à Deo missum assererat. In Hollandia denique David Georgius Sartor (ut historia testantur) palam profitebatur se verum esse Messiam, Regem Regum, ac Dei nepotem ita puteus abyssi fumabat. Pro! Unquamne proditum est, tam stultis persuasivibus fascinosos fuisse hominum animos? Quid enim in infimis inferni penetralibus potuit esse reconditum, quod non illo tempore in lucem protulsum fuerit? De novo in Anglia Arriano, & Joanna Buchera supra diximus, horum socius fuit Milo Covardalus, diu in Germania versatus. Is quum in Oxoniensi Academia, quæ arx erat Catholicorum, concionaretur, primum rejecit veram fidem Catholicam deinde in Lutheri, Zvingii, & Calvinii Religiones, tanquam erroneas, in vectus, dixit, se inter has omnes veram viam per totos jam quatuordecim annos indagasse, & cognitam tandem in lucem prolaturum esse. Nescio quid aptius in hæc res dicam, quam iterum fumum abyssi apertæ per Lutherum cui adjunctus fuit tunc quoque Novus cruciatus, nominatus *Sudor Anglicus*, de quo Sanderus Anglicus scriptor, inquit, *illis temporibus, præter frequentissimos tam animalium quam mulierum partus prodigiosos, contagiosam quandam luem, universam Angliam pervasisse, & paucorum dierum spatio infinitam fere hominum multitudinem prostravisse: Tamesin etiam fluvium, quo Londinum alluitur, ad decimum sextum Calendæ Januariæ, intra novem horas ter fluxisse & refluxisse, quod alias singularum sextenarum horarum periodo semel contingere solet, sed pergamus Angliam contemplari.*

Jam quinquennium Eduardus Regnum reuenerat, imaginaria potestate, plurimæque sub ipsius nomine indigne designabantur nam. Anno M.D.LI. miserandum in modum plebs oppressa est, adempta illi pecuniæ quarta parte & quadragesimo postea die alia quarta parte omnes & singuli per universam Angliam spoliati erant. Cui exactiōni in privatorum bonis factæ, aliam adjunxerunt, in bonis Ecclesiasticis. Emissi enim per universum regnum quæstores, Ecclesiās omnibus ornamentis suis spoliarunt, Regi eis opus esse prætexentes, relictisque in quaque Ecclesia, unico calice, unica veste sacerdotali, & una campana, reliqua omnia abstulerunt. An non hæc vere Locustæ erant Apocalypticæ?

III. Diximus superius de Eduardi Seimeri Prorectoris ( qui fratrem suum supplicio affecerat, ipse



ipse eodem mox afficiendus) cum Joanne Dudlæo Comite Varvicensi simultatibus. Ad eas jam est redeundum, ut videatur, quantum earum causa sit effusum in Anglia sanguinis: quo tantum abest ut turbæ illæ extinctæ sint, ut etiam multo magis fuerint incensæ. Dudlæus, quum Protectorem, Anglis omnibus formidabilem, in carcerem conjecisset, ex ea re magni animi existimationem acquisivit, quamvis durius haberetur ipsius quam Protectoris imperium. Præter magnifica promissa, quibus Catholicos suos faciebat (quamvis postea eos destituerit) Russellum, dum Protector in carcere tenebatur, primò Comitem Viltoniensem, postea Marchionem Vincestriensem creari curavit; & Pauletum Comitem Bedfordiensem; Harbertum vero, Comitem Pembruchia; Marchionem Dorcestriensem, Ducem Suffolciæ: ipse autem pro se Ducatum Northumbriæ obtinuit. Atque ita iisdem artibus, quibus Eduardus Seimerus ad summam dignitatem pervenerat, quamque diu nimis usurpaverat, Dudlæus eundem deiecit: cui universa hæc molimina & promotiones nulli quidem damno at insigni emolumento fuerunt. Nam & auctoritatem per eas est adeptus, & potentiam non parum Protectoris periculo & damno firmavit: haud immemor Philosophiæ, quæ docet unius generationem alterius esse corruptionem. Accusatur Seimerus, quarto à captivitate sua mense, quod Dudlæi cubiculum oculo thorace munitus intrasset, eo animo ut ipsum occideret: quo crimine intentato, unâ cum uxore & amicorum fidiſſimis, in custodiam traditur, atque è carcere eductus xxiii. Januarii securi publice percutitur an. 1552. Paulo post Rudolphus Vanus, Milo Partrigius Michael Stanhopius, & Thomas Arundelius, Equites omnes aurati, ut consiliorum Seimeri participes, eadem pœna plectuntur. His ita gestis opinione sua fortunatius, Dudlæus majora animo concipere cœpit, non ignarus, *Fortunam audacibus sæpe præsto esse, ignavos vero repellere.* Sed spe sua longe frustratus, & in medio cursu à fortuna destitutus, quod alteri paullo ante eriperat, ipse quoque amisit. Erant in eo vero omnes ipsius cogitationes occupatæ quomodo regnum in suam familiam transferre posset: quod quidem per matrimonia facile consequuturum se sperabat. Res igitur in hunc modum adornata est. Erant ex genere Henrici VII. filia Maria Juniore, Carolo Brandonio Duci Suffolciæ nupta, nata Francisca quæ nupta Henrico Graio Marchioni Dorcestria produxerat filias binas aptas matrimonio, pro-

neptes Henrici VIII. ex sua, ut dictum est sorore Juniore Maria. Et quoniam Eduardus Seimerus protegis titulo ad se rapto, corruptoque Testamento Henrici VIII. excluderat Margaretam Seniore Henrici VIII. sororem nuptam pridem Jacobo IV. Scotorum Regi, ab Hæreditate Regni Anglicani: idcirco si Henrici VIII. Stirps extingueretur, indubiè videbantur proximæ fore istæ proneptes ex sorore Maria descendentes, quoniam etiam Joannes Dudlæus jam Eduardum Seimerum supplantaverat, acatholicus acatholicum, Hinc proxima spes transferendi regale Anglorum sceptrum in suam familiam Dudlæo affulit. Quid sit? Ineunt Consilium Suffolcius Henricus Graius & Northumbrius Dudlæus de maritandis proneptibus antedictis & per eas aperiendæ Januæ ad regnum. Dictum, factum Gufridus seu Guilfordus Filius Joannis Dudlæi Northumbriæ Ducis ducit Joannem Graiam proneptem Henrici VIII. mense maio. Anni 1552. alii alteras Atque ita Dudlæo via ad regnum aperta fuit. Hac apertâ, inicitur porro consilium perfidum de tollendis Henrici VIII. liberis, patri in regno successuris, ac tandem de regno inter se dividendo. Celebratæ sunt nuptiæ trium proneptium Henrici VIII. uno die Londini in Palatio Duramenti, ubi tunc Dudlæus Northumbriæ Dux morabatur, nempe Joannæ Græ cum Guilfordo Dudlæo primogenito Northumbrii, Catharinæ Græ cum Pembruchia Comite, & Mariæ cum Huntingtoniæ comite, & demum idem Northumbrius Dudlæus Eduardum Regem, quo citius consilium regni occupandi consilium exequeretur, Eduardum VI. veneno inficit, & Londino recedit. [a] Hæc dum ita geruntur ineunte Maio Noallius à Christianissimo rege in Angliam missus, Londinum appulit, ut Oratoris ibi munere fungeretur, Boisdauphino à rege domū revocato. Post octiduum uterque regem morbo correptum, salutandi & officii gratia adeunt. Ibi Noallius expositis adventus sui causis & dolorem suum de regis morbo testatus, in mandatis habere se dixit, ut apud regem commoraretur, daretque operam ut amicitia inter utrumque facta recta conservaretur. Quamvis autem Eduardus vehementer admodum ægrotaret, exhibitum tamen legationis diploma ipse legit, Boisdauphinum vero abaco argenteis vasis instructo donatū, honorifice dimisit; sinceram erga regem benevo-

[a] Henninges acatholicus parte 4. General. in Anglia Stemmatibus.



lentiam omniaque inviolabilis amicitiae officia Noallio pollicitus, & Dudlaus Eduar.

Initio Quintilis Dudlaus Northumbriae Dux, Gallicarum partium suimet commodi gratia perstudiosus, magno comitante Nobilium globo Grenuico Londinum venit ad Noallium, tum in suburbio Australi diversantem. Cum eo aliquamdiu colloquutus, postquam intellexit Noallium eam ob causam, uti sparsum fuit, praecipue missum, ut impediret, ne, si quid Eduardo humani accideret, Maria in reginam eligeretur; quod Imperatori Carolo addictam factionem omnibus modis moliri palam erat, omnem in eo operam promisit, ac de pleraque aulica Nobilitate idem sperare iussit, iis quidem verbis, ut ingens hominis ambitio facile appareret. Quamque minus salubri loco Legatum diversari animadvertisset, diversorii longe commodioris usum ei obtulit. Non multo post ejusdem Ducis instinctu Senatus habetur: ad quem introductus Noallius, sive sua sponte, sive a Dudlao inductus, inter cetera a rege Christianissimo mandatum sibi esse dixit, *ut exponeret, compertum ipsi esse, quomodo Imperator Legationem, cuius principes essent, domini de Courrieres, de Tholose, & Vicarius Aumontius, in Angliam decreverit, sub praetextu quidem regem e morbo decumbentem, officii gratia visitandi, revera autem regnum pro Maria ambiendi.* Ad haec, prius habita deliberatione, quum idem ex aliis quoque locis jamdiu esset nunciatum, aut nunciatum diceretur, regii Consilii nomine a Northumbrio responsum fuit: *qui primum pro tam insigni benevolentia & fraterno amore erga regem ac regnum gratis actis, de ipso ac regno universo eadem regem Christianissimum sperare iussit. Ad Legatos vero qui ab Imperatore venturi dicebantur, quod attinet, excludi eos nequaquam posse; ac si quid aliud sub eius Legationis praetextu machinari conentur, jam provisum sibi esse ne quid effectum dare possint.*

IV. Tandem mortuus est Grenovici Eduardus 6. Julii Anno 1553. aetatis suae anno decimo septimo, regni vero septimo, eodem mensis die quo pater ejus Thomam Morum capite feriendum ante aliquot annos curaverat: Deo justitiam suam restatam facientem, peccata patrum in filiis puniri debet, quod nullus plane ex Henrici liberis (quos ille ut multiplicaret ac posteritati perpetuaret, toties matrimonia mutare se fingebat) sobolem ullam ex se reliquerit (licet omnes ju-

venta florerent) sed steriles transferint, sine prole aut germine, ne patris tam impii propagullas radices ageret, aut bonis Ecclesiae periculum scelus ablatis frueretur. Eduardus moriens testamentum fecit, in quo inter alia coronae haereditatem instituit Janam Graiam, Suffolciensis Ducis filiam, Dudlæi Northumbriae Comitum filio nuper nuptam; exclusis Maria & Elisabetha sororibus, ut quæ Henrico adhuc regnante, publico Curiae decreto illegitimae ac regni incapaces essent pronunciatae. Quis vero dubitasset, quin Northumbrius tantis opibus instructus, ac Principis favore subnixus, & ad imperium evectus, factiosus insuper, vigilans, audax, mulierculis illis, in rebus Mundi parum versatis, nullo negotio regnum fuerit crepturus? Sed enim Deus Optimus Maximus, ut omnes intelligerent a se uno regna dari ac transferri, contra omnium mortalium judicia, Northumbrii ambitionem ita repressit, ut pro regio throno, in supplicii locum productus, caput suum publicae quieti consecravit.

V. Altero die post regis Eduardi mortem, circa vesperam, Dudlæus Northumbriae Dux Clintonum rei maritimae praefectum, & Jacobum Scroppium, una cum Nobilium globo ac novo praesidio in arcem Londinensem mittit, ac praecipuam fere Nobilitatem in verba Joannae, Suffolciensis Ducis filiae, jurare cogit. Paucos post dies eadem Joanna publico edicto, Angliae, Franciae & Hiberniae regina proclamatur: quam rem populus inusitato silentio indigne se ferre demonstravit, quorum unus, cui Gilberto Porto nomen, nescio quid obloqui ausus, ignominiosa poena, defectis auriculis, castigatus fuit; alii in carceres conjecti sunt inter quos fuit Franciscus Inglefeldus, Eques auratus. Sequenti Dominica nova regina per Tamisium fluvium regali pompa in arcem in vecta fuit, multo tormentorum fragore excepta: eundem locum non multo post & vitae & felicitatis sepulchrum nacta. Postridie ejus nomine Edictum publicatur: quod hic inferendum putavi, ut sciatur, quæ Angliae reginis de illegitimis natalibus ab ipsis etiam Anglis objecta sunt, quibus fundamentis nitantur.

*Ioanna, Dei gratia, Anglia, Francia & Hiberniae regina, Fidei in terris defensoratrix, supremum Anglicanae & Hibernicae Ecclesiae sub Christo caput, omnibus & singulis nostris bene amatis & fidelibus subditis, Salutem.*

Quandam



Quandoquidem Eduardus VI cognatus noster charissimus (cujus anima Deus sit propitijs) patentibus litteris, anno regni ipsius VII. die XXI. Quintilis, in presentia & cum consensu principum Consiliariorum, Iudicum, & aliorum gravium & prudentissimorum virorum, (quod id ad regni emolumentum & securitatem facere videretur) scriptis, regis ipsius manu subsignatis, & magno sigillo confirmatis declaravit, vi Actus cujusdam & diplomatis ab Henrico VIII progenitore nostro & magno patre, felicis memorie ita constitutum atque ordinatum esse, ut Eduardo filio sine hereditibus defuncto, Regni hujus coronam & imperium ad Mariam natu majorem filiam; hac vero ita sine liberis decedente, ad secundam filiam Elisabetham ejusque legitimos heredes, in conditionibus quae à dicto rege Henrico ad limitandam successionem tum fuerunt appositae, devolveretur: at vero postea praedicta Maria & Elisabetha illegitima declarata sunt, utpote illa quidem à Catharina Austriaca, haec ex Anna Bolena progenita, quarum utriusque cum Henrico rege matrimonium, & secundum divinum Verbum & Ecclesiasticas leges, interpositio divortio, invalidum & nullum declaratum, & utriusque illud divortium Parlamenti auctoritate, specialiter vero XXI. anno regni ejusdem Henrici, approbatum & confirmatum fuit, ac postea ratum & firmum mansit. Eamque ob causam praedicta Maria & Elisabetha manifesto jure ad talem hereditatem adveniendam, & hujus regni coronam, imperium, honores, dominia, &c. accipiendam inhabiles sint & incapaces, &c.

Cetera quae sequuntur nimis proluxa omitto; illa potuisse contentum, ex quibus quum appareat, Mariam Catharinae filiam nullam aliam ob causam quam ob divortium regni hereditate fuisse exclusam; divortium vero illud omnium recte sententiarum calculo & Martyrum Sanguine illegitimum sit, & ipso jure nullum: luce sane clarius constat, Henrici cum Anna Bolena nuptias omnibus divinis & humanis legibus contrarias fuisse. Quumque Maria, ut postea videbimus, tamquam legitimo matrimonio prognata in reginam electa fuerit, facile intelligi potest quo jure post illam Elisabetha regnum usurparit. Dudleyus certe, ut eas excluderet sic uti dictum est, omnem movit lapidem ut in suam familiam regiam potestatem transportaret, usus inter alia Praedicatorum sive Ministrorum opera, qui è suggestu ad populum tam Mariae quam Elisabethae causam palam impugnabant, Joanne vero defendebant, ejusque virtutes, ac praecipue summum religionis studium mirifice commendabant. Quin etiam à regni optimatibus fidem jurejurando sancitam, & Syngraphas

Joannam reginam agnoscentium & obedientiam ei spondentium Dudleyus idem exegit. Cui quæso tunc non visa fuisset deplorata Mariae causa? utpote adversarium eum habentis, in cujus manu titulus, dignitas, atque adeo totius regni opes erant, cujus partes proceres potentissimi sequebantur, cui etiam Galliarum Rex Henricus, quem Dudleyus tradita Bolonia sibi demeruerat, impense favebat & cui praedicantium greges prophetando ad plebem subserviebant! In Carolo Imperatore parum spei erat, multorum armis circumfesso, & immensa negotiorum mole oppresso, ut licet maxime vellet, auxilium tamen mittere non posset. Iam enim Henricus Galliarum rex Protectorem se Germanicæ libertatis, & Protestantium Principum captivorum vindicem scripserat, istoque cum Mauricio Saxone & Marchione Brandenburgico federe Carolo Imperatori bellum moverat molestissimum ac periculosissimum, quo tres amplissima civitates & Episcopatus, Tullensis, Virdunensis & Metensis ab Imperio avulsæ sunt. Quin enim Oenipontano oppido, in quo Carolus eodem adhuc die fuerat, à Mauricio subito occupato, parum abfuit quin ipse Cæsar in Confederatorum potestate fuerit redactus. Quibus difficultatibus circumventus Cæsar, eorum quæ in Anglia gererentur curam habere non potuit. Maria nihilominus per Secretarium quendam & amicos de morte Regis simul & de Northumbrii qui nonnullos jam ad eam in potestatem suam redigendam miserat, consilio certior facta, noctu conscenso equo summa celeritate ad Norfolkicæ Ducem Thomam III. Havvardum se recepit. Erant vero tum Londini adhuc Cæsarei oratores, quorum persuasionibus & multorum procerum ulro accurrentium, nimirum Darbiensis, Haltingiæ, Suffexiæ Comitum, & aliorum studio effectum est, ut Maria regina fuerit proclamata. Anno 1553. 19 Julii. Mox ex omnibus undique partibus tantus ad illam factus est concursus, ut paucorum dierum spacio ad quindecim hominum millia circa se haberet. Ex optimatibus etiam plerique ad eam confluebant, ejusque sequebantur auspicia, his tamen conditionibus, ne Principi extero sive alienigenæ nuberet, nec quidquam in religione tum usitata mutaret quas illa accepit, ut quæ fortunam suam efflorescentem modis omnibus adjuvandam existimaret.

VI. Cum hoc comitatu, vel exercitu potius Maria rectà Londinium petit. Quum vero de tu-

R

multo



multe per oppida & agros passim crescente, & multitudine ad Mariam deficiente, allatum esset, Joannes Dudley Northumbriæ Dux conscripto exercitu, & Henrico Grajo Duce Suffolcensi Londini ad res administrandas relicto, turbis obviam ire statuit: sed à militibus desertus, & in triumphum veluti à Maria ductus grato spectaculo eorum quos flagitiis suis multipliciter antea offenderat, oculos & animos pavit, tamquam proditor & læsæ majestatis reus condemnatus & capitis supplicio domum xi. Cal. Septemb. affectus. Et si vero Gallicus Orator Ioannæ reginæ causam quantum poterat, agebat, habita ad xix. Augusti diem coram regni Senatu eam in rem oratione: parum tamen admodum promovebat, præter spem & promissa nihil reportans, Nobilitate ac populo indies tanto numero ad Mariam confluyente, ut minus quam decem dierum spacio triginta armatorum millia secum, habuerit nihilominus vero tanta esset rerum ad victum necessariorum abundantia, ut cerevisiæ cadus uno Regali Hispanico, quatuor vero magni panes sexta Regalis parte vānerint.

Consiliiarii & Optimates qui Londini manserant, animadvertentes magnam Nobilitatis partem Mariæ partibus se adjunxisse, tam Ioannam Grajam quam paullo ante Reginam proclamaverant, quam Henricum Grajum qui ducta Franciscæ nepte Henrici VIII. Regis Suffolciæ Dux erat creatus, & Ioannam procrearat, [a] custodia includunt, Mariam vero honori & regno restitunt, & reginam conclamant. Ioannes vero Dudley Northumbrius his acceptis, se ab omnibus desertum videns, & ipse solita acclamatione publicam læticiam restatus est, Mariamque reginam Cantabrigiæ salutari iussit, decimo postquam Ioannam reginam Londini proclamaverat die sed ut dictum est in triumphum ductus xi. Cal. Septemb. Londini supplicio affectus, de quo iterum cap. sequenti accuratius dicitur. Quis hic insperatam hanc mutationem, & victoriam solius Dei auxilio tam paucis diebus sine prelio parvam, non summo perere admiretur?

MARIA REGNUM INIT. DVDLÆVM VNA  
cum filio & Ioanna regina capitis supplicio affici.  
jubeat Catholicam religionem restituit. Matrimonium  
cum Philippo Hispaniarum Principe tractat.  
Thomas Cramerus igni crematur.

CAPUT OCTAVUM.

ARGUMENTVM

- I. Maria regina, arcem Londinensem ingressa, superbium illum à prædecessoribus usurpatum titulum, Supremi Anglicanæ Ecclesiæ capitis, abdicat.
- II. Dudley una cum quatuor liberis ad mortem damnatus, ad Catholicam religionem se convertit.
- III. Catholica religio in Anglia restituitur. De Curia seu Parlamento Anglicano.
- IV. Conditiones matrimonii inter Mariam Angliæ reginam & Philippum Hispaniarum Principem.
- V. Maria regina contra Viatum & alios rebelles exercitum mittit, & captos supplicio afficit. Ioanna Suffolciæ ejusque mariti funesta mors.
- VI. Cramerus præcipuus schismatici & devortii inter Henricum & Catharinam auctor, una cum Ricardo & Latimero Episcopi viri comburitur. alique supra centum hæretici supplicio afficiuntur.

I. **V**T olim eis, qui durante adhuc Mosaica lege, ad sanctam illam Hierosolymorum civitatem, quam Deus sibi præ omnibus tamquam sedem elegerat, sese conferebant, & ut verum Deum adorarent, magnificum illud à Salomone exstructum, & ab ipso Deo consecratum templum ingrediebantur, initio quocumque oculos verteret, nihil aliud occurrebat quam victimarum sanguis, cultri, ignis, holocausta, & victimarii, longius vero ad Sancta sanctorum usque progressos suavissimus balsami & incensi thuris odor reficiebat atque oblectabat: sic ego religionem sacrosanctæ Veritatis ædem ingressus, ut hujus Historiæ filium inde deducere, initio nihil aliud deprehendi quam prodiciones, cædes, lanienas, & multiplices miseras; at ulterius nunc gressum nobis proferentibus, longe pulchrior rerum species sese offeret, ac regni multo tranquillioris ac lætioris quod cum Henrici VIII. & Eduardi VI. imperio hætenus à nobis descripto comparatum, velut Sancta sanctorum Anglicani hujus templi dici merito potest. Hic enim templorum superiori tempore everforum instauratas parietinas, altaria rursus erecta, Crucis tropæa unde profligata erant reposita, sacra templis, templa sacris, toti denique Ecclesiæ pristinum nitorem restitutum videbis.

*Ille qui semel ut fossim studia in contraria regnum,  
Hæresibus variis que infectum, haud segnis inivit;  
Dissidia exstinxit regalis frontis honore  
Omnia, & exemplo plerosque ad limina sanctæ*

Mariæ

[a] Hennings General. parte 4 pag. 121.